

Sygn. akt I ACz 894/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Anna Gawelko (spr.)
Sędziowie:	SA Anna Pele SA Dariusz Mazurek
Protokolant:	st. sekr. sądowy Cecylia Solecka

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014 r.

z wniosku **K. K. pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (1) dla P.**

z udziałem **Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (2) P. reprezentowanego przez pełnomocnika wyborczego R. O.**

o zakazanie rozpowszechniania informacji, przepadek materiałów wyborczych, nakazanie sprostowania informacji i przeproszenia, nakazanie zapłaty na rzecz instytucji charytatywnej

na skutek zażalenia uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 17 października 2014 r. , sygn. akt I Ns 104/14

p o s t a n a w i a :

z m i e n i ć zaskarżone postanowienie w pkt. 1 – 4 i oddalić wniossek.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17.10.2014 r., sygn. akt I Ns 104/14 sprostowanym postanowieniem z dnia 20.10.2014 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu w sprawie z wniosku K. K. pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (1) dla P. z udziałem Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (2) P. reprezentowanego przez pełnomocnika wyborczego R. O. postanowił :

1. zakazać uczestnikowi Komitetowi Wyborczemu Wyborców R. O. P. P. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o kandydacie na Prezydenta Miasta P. oraz radnego Miasta P. z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (1) dla P. R.

C. ujawnionych w ulotce wyborczej zatytułowanej „(...)

(...)” dotyczących :

- niezrealizowania obietnic : sprowadzenia inwestorów, tworzenia nowych miejsc pracy, wybudowania: nowych sal gimnastycznych, wodnego placu zabaw, kładki rowerowej nad S., pawilonu na stoku narciarskim i zimowego boiska z lodowiskiem,

- „wyrzucenia w błoto ponad 26,6 mln zł w 3 inwestycjach”, tj. dotyczących Strefy Ekonomicznej, pawilonu narciarskiego i stadionu Czuwaj,

- stopnia bezrobocia w P. w roku 2014 – 23,9 %,

- zarobków na stanowisku Prezydenta Miasta P. w roku 2002–8.000,00 zł i w roku 2014 – 160.000,00 zł,

2. orzec przepadek materiałów wyborczych w postaci ulotek zatytułowanych „(...)?” należących do Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (2) P.,

3. nakazać uczestnikowi Komitetowi Wyborczemu Wyborców R.

O. P. P. przeproszenie kandydata na

Prezydenta Miasta P. oraz radnego Miasta P.

R. C. z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców

R. P. (1) dla P. poprzez wręczenie

podpisanego przez pełnomocnika wyborczego uczestnika

oświadczenia o następującej treści :

„Przepraszam Pana R. C. kandydata na Prezydenta Miasta P. oraz radnego Miasta P. za to, że w kampanii wyborczej przed wyborami do organów stanowiących samorządu terytorialnego w 2014 r. rozpowszechniliśmy w ulotce zatytułowanej „(...)?” nieprawdziwe informacje dotyczące :

- niezrealizowania obietnic : sprowadzenia inwestorów, tworzenia nowych miejsc pracy, wybudowania : nowych sal gimnastycznych, wodnego placu zabaw, kładki rowerowej nad S., pawilonu na stoku narciarskim i zimowego boiska z lodowiskiem,

- „wrzucenia w błoto ponad 26,6 mln. zł w 3 inwestycjach”, tj. dotyczących : Strefy Ekonomicznej, pawilonu narciarskiego i stadionu(...),

- stopnia bezrobocia w P. w roku 2014 – 23,9 %,

- zarobków na stanowisku Prezydenta Miasta P. w roku 2002 8.000.00 i w roku 2014 – 160.000,00 zł „

4. nakazać uczestnikowi Komitetowi Wyborczemu Wyborców

R. P. (2) P. wpłacenie kwoty

1.000.00złna rzecz Stowarzyszenia Pomocy (...) i

(...) w P. , KRS (...),

5. oddalić wniosek w pozostałym zakresie,

W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że informacje zawarte w ulotce są częściowo nieprawdziwe, co dało podstawę do częściowego uwzględnienia wniosku, jak w sentencji zaskarżonego postanowienia.

Powyższe postanowienie uczestnik zaskarżył w całości, wniósł o jego zmianę i oddalenie wniosku pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców R. P. (1) dla P. .

Zarzucił :

1. naruszenie art. 111§1 ustawy z dnia 5.01.2011r. Kodeks wyborczy poprzez przyjęcie, że ulotka zatytułowana „(...)” zawiera informacje nieprawdziwe, wprowadzające wyborców w błąd,
2. naruszenie przepisów postępowania, a to:
 - a. art. 227 w zw. z art. 232 kpc poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosków dowodowych składanych przez pełnomocnika uczestnika w trakcie postępowania ,
 - b. art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w sprawie, dokonanie oceny dowolnej przedkładanych przez strony dowodów oraz przyjęcie wbrew stanowi faktycznemu i zasadom logiki, że wszystkie obietnice złożone przez R. C., o których mowa w przedmiotowej ulotce są zrealizowane, a przynajmniej podjęte działania do ich zrealizowania , a to w szczególności aquapark, multikino, zimowe boisko z lodowiskiem , oczka wodne, wodnego placu zabaw, dwóch kładek rowerowych nad S., ponadto uznania za nieprawdziwe i wprowadzające w błąd stwierdzenie „wyrzucił w błoto” ponad 26,6 mln zł na inwestycje ,
3. naruszenie art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności poprzez pominięcie przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia, że osoby podejmujące działalność publiczną w sposób nieunikniony, a zarazem świadomy i dobrowolny wystawiają się na kontrolę i reakcję ze strony opinii publicznej oraz przyjęcie, że przedmiotowa ulotka może naruszać dobra osobiste R. C. pomimo tego, że zgodnie z w/w Konwencją odporność polityków i osób publicznych na krytykę musi być podwyższona, a zróżnicowanie zakresu ochrony dóbr osobistych w stosunku do osób pełniących rolę publiczną stanowi jedną z podstawowych zasad w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ,
4. naruszenie art.54 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którą każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji oraz cenzura prewencyjna środków społecznego przekazu i koncesjonowanie prasy są zakazane (...),
5. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez Sąd, że w P. znajdują się aquapark, multikino, zimowe boisko z lodowiskiem , oczka wodne , wodny plac zabaw, dwie kładki rowerowe nad S., a ponadto, że Prezydent R. C. sprowadził do P. inwestorów do strefy ekonomicznej ,
6. nierozpatrzenie istoty sprawy, tj. nieustalenie czy faktycznie prezydent R. C. obiecywał rzeczy, o których mowa w treści ulotki, „Obiecanki i cacanki R. C.” (...) natomiast ocena , czy obietnice zostały zrealizowane i w jakim stopniu należało pozostawić lokalnej społeczności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Z treści materiału wyborczego, którym jest ulotka zatytułowana „(...) ?” na pierwszej stronie przedstawiono wizerunek R. C., pod którym znajduje się napis „uwierz liczbom , nie obietnicom”, na drugiej stronie ulotki przypomniano obietnice wyborcze złożone przez R. C. w poprzednich wyborach samorządowych w 2010 r., na trzeciej stronie zaprezentowano ocenę dokonań kandydata poprzez zamieszczenie w ulotce ilustracji trzech inwestycji : strefa ekonomiczna, pawilon narciarski i stadion Czuwaj opatrzone komentarzem „ tak miało być” - „tak jest” uzupełnionych informacją w stosunku do każdej inwestycji „ C. wyrzucił w błoto” - z wymienieniem konkretnych kwot w milionach złotych, zaś na czwartej stronie przedstawiono dane dotyczące roku 2002 r i roku 2014 r. porównujące dług miasta, cenę wody, bezrobocie, podatek oraz zarobki C. , przy czym, jeśli chodzi o bezrobocie, podatek oraz zarobki C. zamieszczono odnośniki w postaci gwiazdek precyzujące treść informacji .

Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, uznał, że niektóre informacje są istotnie nieprawdziwe przez co naruszają one dobra osobiste, jakim jest dobre imię kandydata na Prezydenta Miasta P. R. C.. Przedstawiają go jako osobę czyniącą jedynie obietnice bez pokrycia i nie podejmującą żadnych działań zmierzających do ich realizacji oraz źle gospodarującą finansami miasta i niewątpliwie mogą wpłynąć na ostateczne rozstrzygnięcie o tych wyborach.

Zgodnie z art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego (Dz. U z 2011r., nr 21, poz.112 ze zm.) , jeżeli materiały wyborcze zawierają informacje nieprawdziwe, kandydatowi lub pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo zwrócenia się do Sądu Okręgowego o ochronę przewidzianą w pkt. od 1 – 6. Wymieniony przepis odnosi się tylko i wyłącznie do nieprawdziwych informacji zawartych w materiałach wyborczych, nie dotyczy on komentarzy i oceny przymiotów kandydata. Jeżeli takie komentarze i ocena naruszają dobra osobiste kandydata, to może on dochodzić ochrony na zasadach ogólnych (art. 23 , 24 kc), a nie w oparciu o wskazany przepis Kodeksu wyborczego .

Trafnie zarzucił zatem skarżący, iż Sąd I instancji naruszył art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego. Sąd ten bowiem ocenił zebrany materiał dowodowy przez pryzmat przesłanek naruszenia dóbr osobistych określonych w art. 23 i 24 kc, które to przepisy nie mogą mieć zastosowania w niniejszej sprawie .

Dodać należy, że w odniesieniu do informacji zawartych w ulotce, mających charakter ocenny, informacje takie nie podlegają weryfikacji w płaszczyźnie prawdziwości lub fałszu, bowiem są projekcją ocen wyrażonych przez autora ulotki . Dlatego nie ma do nich zastosowania tryb przewidziany w art. 111 § 1 ustawy Kodeks wyborczy (vide podobnie Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z 1.09.1993 r. I ACz 669/93 na tle obowiązywania art. 139 ust. 2 ustawy Ordynacja Wyborcza do sejmiku RP).

Sąd Apelacyjny podziela zarzut podniesiony w zażaleniu , że przedmiotem sprawy winno być ustalenie, czy R. C. obiecywał rzeczy, o których mowa w ulotce, a ocenę, czy zostało to zrealizowane, pozostawiono wyborcom, na co wskazuje umieszczenie znaków zapytania w treści postawionych pytań.

Nie można też odmówić słuszności skarżącemu w przedmiocie zarzutu naruszenia art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, zgodnie z którym każdy ma prawo do wyrażania opinii bez ingerencji władz publicznych. W tych kwestiach wypowiadał się wielokrotnie Europejski Trybunał Praw Człowieka. W wyroku z 8.07.1986 r. w sprawie L. przeciwko Austrii (skarga nr (...)) Trybunał podkreślił, że polityk, (a takim niewątpliwie jest R. C.), musi pogodzić się z przyznanym opinii publicznej i dziennikarzom szerszym prawem krytyki i musi wykazać się „twardszą skórą” . Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa szczególnie szerokie gwarancje wolności wypowiedzi politycznych przysługują w toku kampanii wyborczych . Przykładem takich rozstrzygnięć jest sprawa Kwiecień przeciwko Polsce (wyrok z 9.01.2007 r. skarga nr (...)). W sytuacji, gdy krytyka zawiera wypowiedzi ocenne, to ze względu na ich naturę nie można wymagać dowodzenia ich prawdziwości albo fałszu .

Celem ulotki Komitetu uczestnika w istocie jest wyrażenie wątpliwości dotyczących przydatności R. C. do dalszego sprawowania urzędu Prezydenta Miasta - w świetle jego dotychczasowych dokonań, nie zaś personalny atak na jego osobę .

Należy przyjąć, że publikując ulotkę uczestnik działał w dobrej wierze z zamiarem zwrócenia uwagi opinii publicznej na fakty przedstawione w jej treści .

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc i orzekł jak w sentencji .